

למען ההוד הנסתר

מלחמת ששת־הימים הפילה קרבנות רבים בזירה המדינית הישראלית. אחד הקורבנות היה **ד"ר בן־גוריון**. דיבוריו על מחדלים בטחוניים הפכו מגוחך

מנחם בגין

כיום, כשנודע כי התנגד למלחמה, מפני שלא האמין בכוחו של צה"ל לנצח לבדו, היה כוחו המדיני מחוסל סופית.

קורבן שני היה **שמעון פרס**. בפרוס השנה עמדו **משה דיין** והוא בשורה אחת. אחרי המלחמה היה דיין גיבור לאומי ועולמי מיועמד לראשות־הממשלה, ואילו הוא היה עסקן של מפלגה קטנה, שביקשה באופן נואש לחזור למפא"י בכל מחיר.

קורבן אחר היה **יגאל אלון**. קרה לו מה שקרה לפרס: כסערת המלחמה נשכח לגמרי עברו כמדינאי וכאיש־בטחון, ונותרה רק דמותו של שר־העבודה ועסקן אחדות־העבודה.

נשכח גם **איפר הראל**. בראשית השנה כמעט הצליח להפיל את לוי אשכול, כאשר גילה לחוגים מצומצמים גילויים מרעישים על הפרשה שזכתה לשם־הצופן "עניין חב־רת". אחרי המלחמה לא היה הראל אלא מ־שהיה, אחד מרבים שנאמו על סיפוח ה־שטחים.

לעומת זאת, דרך כוכבו של **אבא אבן**. יום לפני המלחמה היה אדם גמור, האיש ש־

עיקב את המלחמה. חודש אחרי המלחמה היה גיבור לאומי, האיש שהביס את הרוסים בוויכוח מרתק לעיני העולם, שהשיג נצחון מדיני בלתי־צפוי. פופולריותו לא נפלה מזו של דיין, והוא הפך מתחרה מסוכן על כס ראש־הממשלה.

מתחרה אחר היה **פינחס ספיר**. בראשית השנה, בנוף הקודר של המיתון, היה נדמה כאילו יצא ספיר מן המישחק. בי סוף השנה היה המצב הפוך. ספיר ניצח על כמה שלבים של המשא־והמתן האינטרנציונלי. איחוד מפא"י, אחדות־העבודה ורפ"י. אם יקום האיחוד, ינטרלו שני האגפים זה את זה. אז יגבר שוב כוחם של עסקני־מפא"י המרכזיים לקבוע לבדם את ראש־הממשלה הבא — ובי תנאים אלה יהיו לספיר מיטב הסיכויים. **לוי אשכול** עצמו היה אחד המנצחים הגדולים של השנה. האיש, שהיה בראשית השנה נושא לכל הבדיחות, ישב בסוף השנה לבטח בשלטונו. הוא היה ראש־הממשלה של הנצחון, ושר־הבטחון שהכין את הכלים ל־צה"ל. הוא היה ראש המפלגה שכל משמיעה התחננו להצטרף אליה. הוא היה, להלכה ול־מעשה, ראש־ממשלת הליכוד הלאומי, ש החזיקה בשטחים ופתחה תקופה חדשה של גאות כלכלית.

אולם תואר איש־המדיניות מגיע, זו השנה השניה ברציפות, לאדם שגילה השנה גדולה אישית בלתי־רגילה בפוליטיקה הישראלית: **מנחם בגין**.

בראשית השנה עמד בראש מפלגה מעוררת, שהיתה עסוקה בגירוש מתמרדיה. מפה לאוזן נפוצה השמועה: "בגין גמור". אולם ערב־המלחמה נתגלה בגין באור חדש לגמרי. הוא ויתר על נאומים דמגוגיים, בלט בני מה מתונה ואחראית. בימי החרדה ניגש ל־ביתו של **ד"ר בן־גוריון**, יריבו המר, והציע לו לקבל ליומו את השלטון. לאחר מכן מילא תפקיד מכריע בהעברת משרד־הבטחון לידי **משה דיין**, וכך יצר לעצמו מתחרה אדיר. ואחרי שהצטרף לממשלת ה־ליכוד הלאומי, מבלי לבקש לעצמו שום משרה, הנהא או שררה השיג בגין השפעה גוברת והולכת בתוך הממשלה עצמה — מבלי לתת לדבר כל פירסום.

בסוף תשכ"ז הוא היו לחרות, או לגח"ל שום סיכויים להגיע לשלטון בעתיד הנראה לעין. אולם דמותו האישית של בגין, ביחוד בחוגי הצמרת, עוררה כבוד ואף התפעלות.

יצחק יפעת

צעיר

החייל האלמוני

הצעיר של תשכ"ז היה החייל האלמוני של צה"ל.

צלם אחד הנצח אותו במיקרה — ויצר תצלום בן־אלמנות.

היא מראה את **יצחק יפעת**, בין חיילים אחרים, מול פני הכותל המערבי, שנכבש זה עתה.

"איציק", מורה בן 24 וחייל ביחידת הצנחנים שכבשה את ירושלים, לא היה אלא חייל רגיל מן השורה. מאות חיילים ביצעו מעשי־גיבורה מפוארים יותר, אלפי חיילים הגיעו רחוק יותר.

אולם תמונתו של יצחק יפעת, שהפכה סמל למלחמה, סימלה את כולם.

משפט

ההצגה הגדולה בירושלים

רים רציניים בנפשות האחרות של המחזה המשפטי — אב בית־הדין **עלי בייקר**, ה־סניגור הראשי, **מנדל שרף**, והתובע, **גבריאל כך**.

תוך כדי כך כמעט ונשכח הנאשם מלחי עצמו.

הזעזוע של משפט מלחי הטיל צל כבד על מערכת־המשפט הישראלי. אולם גם צל זה חלף, במשבר ששת־הימים. בסוף תשכ"ז עקבה הארץ אחרי סוג אחר לגמרי של משפטים — המשפטים הצבאיים והצחים ה־אדמיניסטרטיביים, בהם ניסה הצבא לקיים את הבטחון בשטחים המוחזקים.

יונה סופר

שבוועים לפני ראש־השנה תשכ"ח מלאה שנה אחת למשפטו של **אליעזר מלחי** — המשפט האחר והיחיד שהאפיל על המדינה.

לולא מלחמת ששת־הימים, היתה עורכת־הדין **יונה סופר**, העדה הראשית, הופכת לאשת־השנה של תשכ"ז. עדותה המתמשכת, שגעונותיה, התפרצויותיה, גילויה ושערוריותיה תיה ריתקו את הציבור המהופנט משך שבועות. אין ספק שהיא היתה לפחות אשת־המשפט של תשכ"ז — אף שהיו לה מתח־

פינחס ספיר

בסוף תשכ"ז היה ברור כי המיתון נגמר. אך היה גם ברור כי הממשלה תשתמש במיליונים החדשים כדי ליצור גאות במשך השנתיים הקרובות, עד לבחירות, מבלי לרפא את מחלות המשק. הדבר מבשר משבר חדש בעוד שלוש שנים — אך לכך לא דאג איש בפרוס שנת תשכ"ח.

כלכלה

מוחו של המיתון

לפינחס ספיר היתה זאת שנה של התפוכות.

במחציתה הראשונה, דהרה הכלכלה בי־מידרון המיתון. נדמה היה כי איש לא יצליח עוד לעצור את ההידרדרות. הפגנה גדולה של מובטלים, שהתנגשו עם המשטרה בצפון תל־אביב, היתה אות לכאות.

מאיר הלוי, איל־הספנות החובבני של סומרפון, שהתמטט יחד עם ערימה של ערביות ממשלתיות, יכול היה ליהפך לאיש הכלכלה של השנה. כמוהו בלטו **יוסף אפשטיין** ו**רענן אמיר**, אילי־העסקים הדינאמיים של בנק פויכטונג, שהתמוטטו טוהו העמיד בספק את כל הבנקאות הישראלי. בצורה אחרת בלט **מרדכי ים־שחר**, איש בנק הפועלים, שעסקת־הפרד־סים שלו נתגלתה השנה.

מכירת האוניה שלום הפכה סמל לתקופה של חיסול ונסיגה כללית.

אולם מלחמת ששת־הימים שינתה את הכל. אופטימיות חדשה עברה על פני הארץ. מיליוני הדולארים של תרומות מילאו את קופות הממשלה. הנפט של סיני שלם את הוצאות החזקתם של השטחים הכבושים. עם הגדלת מחזור המטבע זרם דם חדש בעורקי הכלכלה. פינחס ספיר יכול היה לנשום לרחה.